

Índex

Introducció	Pàg. 4
I. Evolució del període 2012-2021	Pàg. 5
II. Què hem vist, escoltat i sentit aquests anys?	Pàg. 8
Arts escèniques	Pàg. 8
Cinema	Pàg. 16
Llibre	Pàg. 22
Música	Pàg. 28
Videojocs	Pàg. 36
Museus	Pàg. 40
III. Tendències	Pàg. 42
IV. L'ocupació cultural	Pàg. 43
Nota metodològica	Pàg. 44

Introducció

L'informe "XCat. El mercat de la cultura en xifres" és una eina mensual de seguiment del consum cultural a Catalunya. L'elabora des del 2012 la Unitat d'Anàlisi i Estudis de l'ICEC per al Consell d'Administració de l'Institut i per als treballadors del Departament de Cultura interessats. Aprofitant el bon costum humà de celebrar efemèrides, hem volgut parar un moment i obrir el focus sobre aquests 10 anys de mercat i consum (o pràctica) culturals a Catalunya. Un moment que coincideix amb els 20 anys de l'ICEC, els 35 de Catalan Films i els 10 de la Filmoteca de Catalunya al Raval.

Vam arrencar aquest butlletí en el context de la crisi econòmica del 2008, que va donar senyals de recuperació a partir del 2014. A Catalunya, aquests anys estan travessats, a més, per un altre fet: l'1-O del 2017 i l'evolució del Procés. La conjuntura actual està marcada per l'oxigen que respirem després de dos

anys de pandèmia, però també per la incertesa de la guerra entre Rússia i Ucraïna, de la qual desconeixem l'abast.

Els projectes culturals beuen d'aquesta realitat i en són reflexió i esperit crític, però també poden ser-ne evasió i entreteniment. L'efecte mirall es trobaria en els llibres més venuts de no-ficció. Per exemple, el 2018, el llibre més venut en català (tant de ficció com de no-ficció) va ser *Operació urnes* de Laia Vicens i Xavier Tedó, mentre que, el 2021, el títol més venut de no-ficció en català va ser *A cor obert* d'Oriol Mitjà. Possiblement, veurem plasmades les inquietuds d'aquests mesos a la llista d'enguany (sense oblidar la gran varietat de títols que caracteritza el sector del llibre i que reflecteix els múltiples interessos de la societat). I trobaríem evasió en l'univers Marvel o en la saga *Star Wars*, que han copat molts primers llocs dels rànquings de cinema. Parlem, doncs, del consum

de llibre i cinema, i també d'arts escèniques, música, videojocs i museus.*

Esperem que aquest repàs no exhaustiu sigui útil per al coneixement del consum cultural a Catalunya, en el qual incidim des de l'ICEC i el Departament de Cultura mitjançant les nostres polítiques i ajuts, o que, almenys, serveixi de relat il·lustrat d'aquests anys en què la cultura, com sempre, ens ha ajudat a viure.

* No s'han inclòs les biblioteques, atès que només es disposa de dades fins a l'abril de 2021.

I. Evolució del període 2012-2021

A partir de la situació econòmica general i el consum cultural a Catalunya, podem dividir el període 2012-2021 en tres subperíodes:

2012-2013

Anys de la crisi econòmica del 2008

2014-2019

Anys de recuperació i creixement

2020-2021

Anys de la crisi sanitària i econòmica de la COVID-19 i inici de la recuperació

L'any 2008 es va desencadenar una forta crisi econòmica mundial que va impactar en el sector cultural català, ja força precari, de manera severa. El consum de cultura es va ressentir del fet de no considerar-se, en general, un bé essencial com l'alimentació o l'habitatge: el descens de la despesa en cultura va ser superior a altres tipus de consum i, per tant, també ho va ser la caiguda dels ingressos de les empreses culturals.

Cal recordar el tema de l'IVA cultural: el setembre del 2012 va entrar en vigor una pujada de l'IVA, del 8 % al 21 %, per a les arts escèniques, la música en viu i el cinema, que va repercutir negativament sobre un sector ja molt castigat per la crisi. De fet, l'any 2013 és l'any amb els indicadors més baixos de tot aquest període. A partir d'aquí hi va haver una certa recuperació i un creixement progressiu fins al 2019 (l'IVA va passar del 21 % al 10 % l'any 2017 per a les arts escèniques i la música en viu, i l'any 2018 per al cinema).

La irrupció de la COVID-19 va estroncar el creixement d'aquests anys i va suposar, a més, un gran esforç d'adaptació per part de les empreses i les entitats del sector per continuar l'activitat d'acord amb la normativa vigent. La conseqüència fou la davallada del 2020 i un inici de recuperació el 2021, destacada en el cas del llibre. La declaració, el

setembre del 2020, de la cultura com a bé essencial va contribuir a suavitzar les restriccions d'aforaments i horaris.

Evolució dels ingressos del consum cultural (físic) a Catalunya, 2012-2021. En milions d'euros.

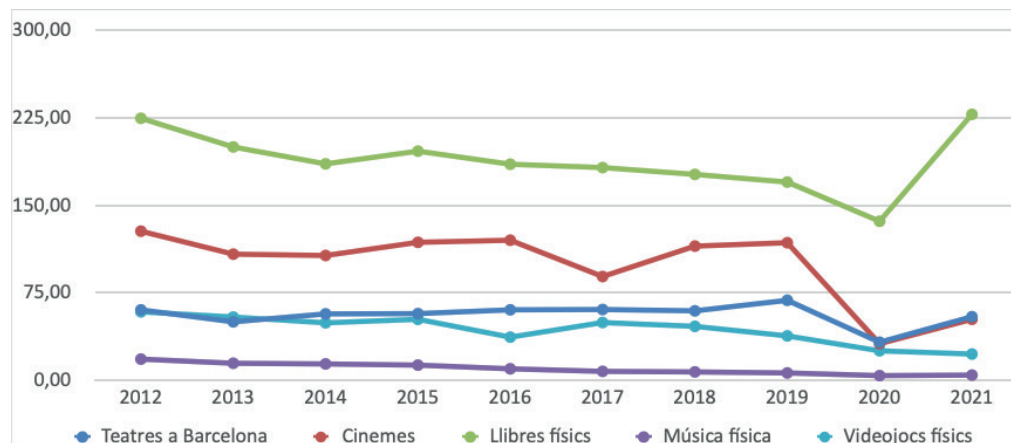
Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'ADETCA, Comscore i GfK.

Àmbit	Font	Recaptació/Facturació									
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Teatres a Barcelona	ADETCA	60,45	50,19	57,00	57,24	60,49	60,76	59,62	68,66	32,72	54,60
Cinemes	Comscore	127,83	108,18	107,03	118,31	120,11	89,01	115,07	117,97	31,49	52,39
Llibres físics*	GfK	224,55	199,99	185,50	196,40	185,20	182,33	176,50	169,92	136,35	227,94
Música (discos)	GfK	18,28	14,72	14,15	13,12	9,97	7,77	7,30	6,42	4,12	4,58
Videojocs	GfK	58,76	54,32	49,36	52,37	37,10	49,61	46,33	38,16	25,38	22,60

*L'any 2021 hi va haver un canvi metodològic en el còmput de la facturació de llibres físics, mitjançant el qual es va passar a imputar la venda del llibre físic online al territori d'adquisició del llibre, en lloc del domicili fiscal de l'empresa que el distribueix. Aquest fet es reflecteix, a la taula, en un creixement més pronunciat de la venda de llibres físics al territori català.

Evolució dels ingressos del consum cultural (físic) a Catalunya, 2012-2021. En milions d'euros.

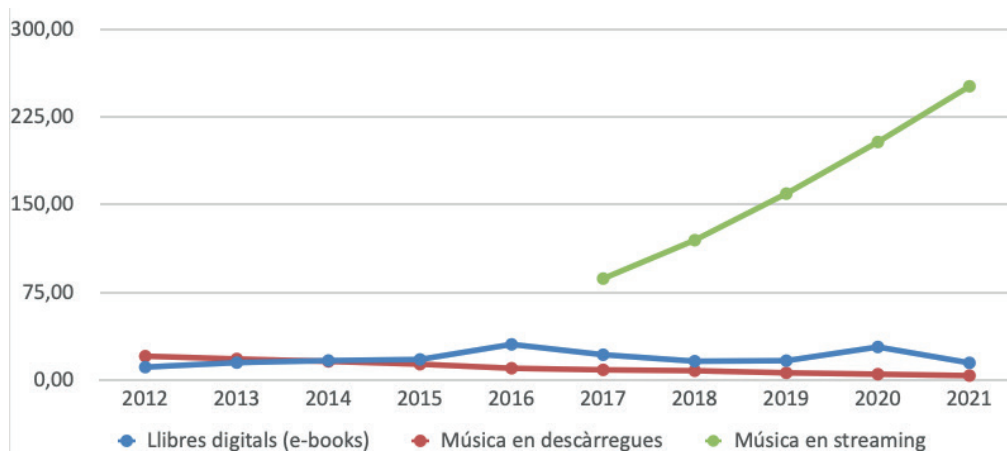
Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'ADETCA, Comscore i GfK.

Evolució dels ingressos del consum cultural (digital) a l'Estat espanyol, 2012-2021. En milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GfK.

Àmbit	Font	Recaptació / Facturació									
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Llibres digitals (e-books)	GfK	10,76	14,63	16,36	17,31	30,25	21,37	15,82	16,27	28,01	14,40
Música en descàrregues	GfK	20,13	17,75	15,67	13,28	9,78	8,41	7,66	5,87	4,71	3,49
Música en streaming	GfK						86,61	119,55	159,43	203,66	251,43

Evolució dels ingressos del consum cultural (digital) a l'Estat espanyol, 2012-2021. En milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GfK.

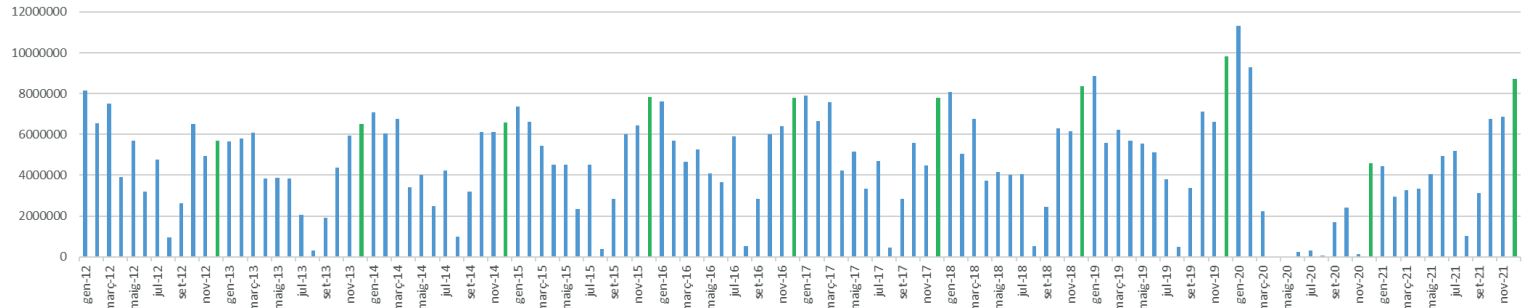
II. Què hem vist, escoltat i sentit aquests anys?

ARTS ESCÈNIQUES

Evolució mensual de la recaptació de les sales d'arts escèniques a Barcelona, 2012-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades d'ADETCA

BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

El dibuix de l'assistència a les sales de teatre destaca els mesos de desembre i gener, és a dir, el període de Nadal, com a moment àlgid. De fet, una quarta part de l'assistència anual als teatres té lloc durant els mesos de desembre i gener, amb els musicals com a gènere desta-

cat (tot i que, per gèneres, el dramàtic és el que aplega més espectadors). També s'observa la baixada d'activitat durant el mes d'agost, amb l'acabament de la temporada teatral. El calendari del festival Grec, sobretot, fa que hi hagi més o menys activitat durant aquell mes.

El sector teatral, com tot el sector cultural, s'ha hagut d'adaptar a les normatives sanitàries de la COVID-19 al llarg d'aquest període, especialment durant la irrupció de l'òmicron, la transmissibilitat de la qual ha complicat poder garantir tota l'oferta de la cartellera.

El fenomen de la dècada

En termes d'espectadors i de recaptació, el fenomen de la dècada és *Nada es imposible* d'El Mago Pop: mig milió d'espectadors han convertit aquest espectacle en el més vist de la dècada a Barcelona i, concretament, de les temporades 2019-2020, 2020-2021 i 2021-2022 al Teatre Victòria, adquirit per Antonio Díaz

Nada es imposible, El Mago Pop

l'any 2019. La quarta temporada, Broadway Edition, està prevista per al proper mes de setembre de 2022.

Un altre fenomen, de tot un altre tipus, és *Impro Show* (encara que també fan màgia, d'alguna manera, a partir dels reflexos d'improvisació i la participació del públic). Un espectacle que Planeta Impro ha estat representant de manera estable al Teatreneu durant tot aquest període i que suma més de 400.000 espectadors.

Els musicals i el gran públic

■ A principis d'aquest període, el clàssic *Mar i cel*, de Dagoll Dagom va ser el muntatge més vist el 2014 i el 2015, amb més de 300.000 espectadors en total. Abans, l'obra de Guimerà s'havia representat el 1988 i el 2004. Bona acollida de *La família irreal* (amb Minoria Absoluta), *Scaramouche* i *Maremar*, en aquest darrer cas de la mà de Shakespeare i Lluís Llach.

■ El 2017, Adrián Guerra i Núria Valls van crear una divisió de Nostromo Pictures,

anomenada Nostromo Live, per produir musicals: des d'aleshores, han creat *La jaula de las locas* (l'obra més vista del 2018), *La tienda de los horrores* i, ja en època pandèmica i encara en cartell, *Cantando bajo la lluvia*.

■ Citem altres musicals d'èxit d'aquests anys, molts amb referències cinematogràfiques: *Mamma Mia!*, *Los miserables*, *Cabaret*, *Sonrisas y lágrimas*, *Dirty Dancing*, *Flashdance*, *Grease*, *La família Adams*, *West Side Story* o *A Chorus Line*.

■ Un musical entorn del despertar de la sexualitat adolescent que va tenir impacte d'audiència i bones crítiques: *El despertar de la primavera*. Una obra de Frank Wedekind dirigida per Marc Vilavella que del Teatre Gaudí (2016) va saltar al Victòria (2019).

■ Els musicals més recents *Billy Elliot*, *Fama* i *T'estimo si he begut* (La Brutal, Dagoll Dagom, T de Teatre), juntament amb *Cantando bajo la lluvia*, van animar la cartellera de la tardor del 2021, es-

pecialment entre la cinquena i la sisena onada de la pandèmia.

■ La Cubana: després de complir 40 anys de trajectòria (amb exposició commemorativa a Sitges el 2021), va estrenar *Adeu, Arturo* aquest mes de febrer al Coliseum. Una companyia que ha donat lloc a un estil/adjectiu, *cubaner* (com el *furor* de La Fura dels Baus), i que entre els èxits d'aquests anys hi ha els 260.000 espectadors de *Campanades de boda* el 2012 i els 160.000 espectadors de *Gente bien* l'any 2016.

El pes dels musicals en nombre d'espectadors, i encara més en recaptació, és clar: els musicals representen el 4 % dels espectacles, el 18 % dels espectadors i el 22 % de la recaptació, mentre que el gènere dramàtic representa el 51 % dels espectacles, el 49 % dels espectadors i el 33 % de la recaptació (mitjana 2012-2021).

Teatre dramàtic: ruta a través dels equipaments de Barcelona

Equipaments públics

■ TNC. Alguns muntatges rellevants han estat els que ha dirigit Jordi Prat i Coll a la Sala Gran: *Els Jocs Florals de Canprosa*, de Santiago Rusiñol (temporada 2018-2019), que va exhaurir les entrades, i *La Rambla de les Floristes*, de Josep Maria de Sagarra (2019-2020). *Justícia* va valer a Guillem Clua el Premi Nacional de Literatura Dramàtica 2020 del Ministeri de Cultura i Esport. I, la temporada actual, Carme Portaceli, primera dona a dirigir la institució, ha estat al capdavant de *La Víctor C.*, amb una ocupació del 71 % a la Sala Gran.

■ Teatre Lliure. *El rey Lear*, amb Núria Espert i direcció de Lluís Pasqual (temporada 2014-2015); l'èxit literari i teatral *El curiós incident del gos a mitjanit*, amb Pol López i direcció de Julio Manrique (2015-2016); el monòleg *Dona no reeducable*, encarnat per Míriam Iscla,

sobre l'assassinat d'Anna Politkóvskaia (2015-2016); l'obra *Les tres germanes*, dirigida per Julio Manrique (interrompuda per la COVID-19, es va representar les temporades 2019-2020 i 2020-2021) i va ser la guanyadora del Premi de la Crítica 2020 al millor espectacle, entre altres premis; *23-F. Anatomia d'un instant*, d'Àlex Rigola (2020-2021), o la versió d'Àlicia Gorina de *Les verges suïcides*, amb el (possiblement) títol més llarg de la dècada: *Aquell dia tèrbol que vaig sortir d'un cinema de l'Eixample i vaig decidir convertir-me en un om* (2021-2022). Un escenari que ha viscut la creació més contemporània de la mà d'Agrupación Señor Serrano o d'El Conde de Torrefiel.

Teatres de format mitjà-gran

Deixem constància de la popularitat de Joel Joan i *Escape Room*, que es va estrenar el 2018 al Teatre Goya i s'ha pogut veure durant quatre temporades (ara al cinema). De les T de Teatre, que van celebrar els 30 anys de trajectòria

amb la reestrena de *Delicades* al Grec del 2021 i també al Goya, després de passar per 60 ciutats de vuit països. I de l'espectacle-comiat d'una altra companyia mítica, Tricycle, amb el títol ben escaient de *Hits*. Estrenat el 2016 i amb una gira per Espanya, es va interrompre per la pandèmia i més tard es va reprendre. Un spin-off: el de Carles Sans al Teatre Borràs l'any 2021 amb un altre bon títol, *Per fi sol!*

Altres obres destacables: *Jerusalem*, dirigida per Julio Manrique el 2019, amb Pere Arquillué en el repartiment (un èxit del Grec que després es va poder veure al Romea, amb un 86 % d'ocupació), *Barcelona*, de Pere Riera, el 2013 al TNC, o *Les noies de Mossbank Road*, produïda per Bitò, dirigida per Sílvia Munt i estrenada el 2017 a La Villarroel, amb Cristina Genebat, Marta Marco i Clara Segura (Premi de la Crítica a la millor actriu principal ex aequo per a les tres actrius, entre altres premis).

Grans muntatges en sales petites

Esperant Godot, *Beckett's Ladies*, *El chico de la última fila* o el molt emotiu *Aquest país no descobert que no deixa tornar de les seves fronteres cap dels seus viatgers*, d'Àlex Rigola, amb Pep Cruz i Alba Pujol, són alguns dels muntatges de la Beckett, ja a la nova seu al Poble Nou des del 2016. De l'Obrador Internacional de Dramatúrgia han sorgit o s'han perfeccionat autors i autores i han pogut desenvolupar-se mitjançant la figura de l'autor resident.

Entre els celebrats muntatges de la Flyhard, un exemple de salt a un escenari més gran fou *Ovelles*, al Poliorama. I dins el RBLS Festival i després en diversos escenaris, inclòs el Barcelona Districte Cultural, A.K.A. (Also Known As), una proposta que va resultar de llarg recorregut entre el difícil públic adolescent. Bona acceptació i implicació del públic en *Les coses excepcionals* (Sixto Paz i El Terrat), conduïda per Pau Roca i després per Leticia Dolera a l'Escenari

Joan Brossa. *M'hauríeu de pagar*, de Jordi Prat i Coll, un dels petits grans èxits del Grec 2021, a la Sala Atrium.

I exemples d'obres amb gran càrrega social i de denúncia: la pluridisciplinària *Maleïdes les guerres (i aquell qui les va fer)*, al Teatre Gaudí el 2018; *Suite TOC núm. 6* de Les Impuxibles, sobre el trastorn obsessivocompulsiu a la Sala Beckett el 2020 (Premi Nacional de Cultura 2019 per a Clara Peya); *Serà el nostre secret*, obra/document sobre l'abús sexual infantil, a l'Escenari Joan Brossa el 2021, o *Encara hi ha algú al bosc*, sobre les supervivents de les violacions a la guerra dels Balcans (que també s'ha portat a Sarajevo, Zagreb i Ljubljana), a la Sala Petita del TNC el 2021.

L'evolució de dues companyies amb segell propi: La Calòrica i La Perla 29

■ La Calòrica ha culminat una bona dècada amb un gran any. El març del 2021 va estrenar al TNC la sàtira sobre l'emergència climàtica *De què parlem mentre*

no parlem de tota aquesta merda, que va fer gira per Catalunya i, gràcies a l'èxit, es va poder instal·lar al Poliorama (coincidint amb la polèmica sobre l'ampliació del Prat). També va recuperar el primer espectacle, *Feísima enfermedad y muy triste muerte de la reina Isabel I*, i va aconseguir bitllet per al Centro Dramático Nacional per representar-hi *Las aves / Els ocells* aquest març del 2022.

■ La Perla 29 va crear un dels espectacles més punyents d'aquests darrers temps, *Una gossa en un descampat* (2018), sobre el dol perinatal (el 90 % d'ocupació a la Biblioteca de Catalunya, la seva seu). Abans, havia portat a escena *Incendis*, de Wajdi Mouawad (2012 i 2015) i després, el 2021, la novel·la *Canto jo i la muntanya balla*, d'Irene Solà, dirigida per Clàudia Cedó. Un muntatge que va rebre fins a vuit guardons als premis Butaca. Un altre espectacle destacat entorn de la maternitat i en aquest cas la discapacitat intel·lectual va ser *Mare de sucre* (també de Clàudia Cedó). En tot un altre registre, dirigida per Oriol

Una gossa en un descampat, de la Perla 29

Broggi i protagonitzada per Clara Segura, *Filumena Marturano*, el 2021.

La dansa i la projecció internacional

El 2021, La Veronal va estrenar al TNC *Opening Night* (que acaba de guanyar cinc Premis de la Crítica) i es va convertir en la primera companyia catalana a actuar a l'escenari principal del Festival d'Avinyó, al Palau dels Papes, amb

Opening Night, de La Veronal

Sonoma (premi Ciutat de Barcelona). Un espectacle que va aconseguir el 100 % d'ocupació fou *Bathroom Symphony*, de Vero Cendoya, al Mercat de les Flors. Destaquem la primera Producció Nacional de Dansa: *L'estol + Many*, de Roser López Espinosa i Thomas Noone, l'any 2017. El Festival Sàlmon, essencial per a la dansa contemporània, compta amb diversos espectacles entre els de més ocupació, mentre que el Mercat de les Flors, com

a Casa de la Dansa, ha acollit noms com Sònia Gómez, Marina Mascarell, Núria Guiu, etc. L'any passat, a la Sala Tallers del TNC, Marta Carrasco proposava amb *Jo, dona*. A *Lili Elbe* un homenatge a la primera persona transgènere de la història a sotmetre's a una cirurgia de canvi de sexe l'any 1930. I amb *Malditas plumas*, Sol Picó exhauria les entrades a la Sala Petita del mateix teatre.

El circ i els nous llenguatges

El circ català contemporani ha anat agafant força. Esmentem Companyia Eia, Animal Religion, Baró d'Evel (Blai Mateu i Camille Decourtye), amb la barreja de disciplines de *Mazùt* i *Là, sur la falaise*, o Joan Català, entre el circ i la dansa, que ha tingut un gran èxit (aquí i fora de Catalunya) amb *Pelat*. També esmentem la primera Producció Nacional de Circ Estat d'emergència, així com el Circ d'Hivern de l'Ateneu Popular 9 Barris; la "sèrie" *Rhum* (*Rhum, Rhumia, Rhumans* i *Gran Reserva*, en homenatge al pallasso Joan Montanyès, Monti, mort de

càncer el 2013), o Pepa Plana, que amb l'obra reivindicativa feminista *Veus que no veus* el 2020 va rebre un merescut Butaca al millor espectacle per a públic familiar, malgrat que no era familiar.

Teatre familiar: *El Petit Príncep* i més enllà

Durant les vuit temporades a la Sala Barts, han gaudit del clàssic de Saint-Exupéry més de 300.000 infants/mares/pares/oncles/avis de la mà de La Perla 29, amb diversos repartiments. És el quart espectacle amb més espectadors de la dècada a Barcelona. Altres musicals infantils d'èxit van ser *Geronimo*

Stilton i el recent *Bye Bye Monstre* contra el "monstre" coronavirus. I no podem oblidar les diverses produccions dels clàssics infantils com *Els tres porquets*. També esmentem una companyia de referència en el teatre familiar, la lleidatana La Baldufa, que el 2020 va rebre el Premi Nacional d'Arts Escèniques per a la Infància i la Joventut del Ministeri de Cultura i Esport. I més referents: Teatre al Detall, que ha guanyat diversos premis i tracta temes socials per a infants com *La motxilla de l'Ada* sobre transsexualitat, i La Petita Malumaluga, una de les companyies familiars que més treballen en l'àmbit internacional.

El Petit Príncep /@David Ruano

Teatre líric

El Liceu representa el 2 % dels espectacles, el 7 % dels espectadors i el 22 % de la recaptació. Durant aquests anys destaquen les òperes *Tosca*, *La Traviata*, *Rigoletto*, *Aida* (estrenada just abans de la pandèmia), *La flauta màgica* / *La petita flauta màgica*, *Turandot* i *Madama Butterfly*. El 2019, aquestes dues darreres van superar els dos milions i mig d'euros de recaptació cadascuna.

Sales de teatre

En aquests anys hem hagut de lamentar el tancament d'algunes sales, sobretot fruit de l'especulació immobiliària, com la Muntaner (2018), de format mitjà, a cavall entre els grans teatres i els de proximitat; el Club Capitol (2020), on havia actuat Pepe Rubianes diversos anys; La Vilella (2020), o la Sala Hiroshima (2021), seu de la creació més contemporània i de la dansa. L'Almeria Teatre ha canviat el tipus de programació arran de la COVID-19 i se centra

en l'*stand-up comedy*. Entre els teatres que han obert hi ha La Gleva o La Badabdoc. L'any 2021 vam veure l'obertura de sales de teatre als cinemes Bosque i Aribau (Balañá). Igualment, celebrem la creació de la xarxa Teatres de Proximitat (El Maldà, la Flyhard, l'Atrium, l'Àcadèmia, etc.) l'any 2020 amb iniciatives com l'abonament conjunt.

Altres finestres

La pandèmia, i sobretot l'experiència del confinament, ha propiciat iniciatives de digitalització: el Teatre Lliure amb la Sala Online —Teatre *radiofònic*, *Lliure al sofà*, *Clàssics per a criatures*— i el TNC amb el TNC Digital (que va dedicar un espai a Josep Maria Benet i Jornet, víctima de la COVID-19 el 2020). La Flyhard i El Maldà van fer esforços en aquest sentit, així com el Temporada Alta, que el 2020 va celebrar una edició híbrida, i els mercats estratègics (FiraTàrrrega, Mostra d'Igualada, Trapezi de Reus i Sismògraf d'Olot). La Mostra d'Igualada es va haver d'anul·lar (estava

prevista per al 26-29 de març de 2020), però després va poder fer algunes activitats. S'haurà de veure què s'aprofita i què no de l'experiència digital en un gènere eminentment presencial.

Transmèdia 360

En aquests anys hem pogut gaudir de diverses versions d'una mateixa història, per diferents actors o en diferents formes artístiques. Hem vist créixer *Smiley*, de Guillem Clua, estrenada el 2012, amb una segona part el 2020, la publicació d'un llibre i una sèrie en preparació. El fenomen de Jordi Galceran i el teatre català, *El mètode Grönholm*, es va recrear el 2020 després de la versió del 2003 i el 2010 i també en pel·lícula. Cesc Gay es va passar al teatre per dirigir *Els veïns de dalt* el 2015 per després fer-ne la versió pròpia en cinema amb *Sentimental* el 2020. Altres exemples de trasllats són *El rei borni* (obra de teatre de Marc Crehuet del 2013 i pel·lícula dirigida per ell mateix el 2016), *Litus* (obra de teatre de Marta Buchaca del 2012 i

pel·lícula dirigida per Dani de la Orden el 2019) i l'esmentada *Escape Room*.

Apunt internacional

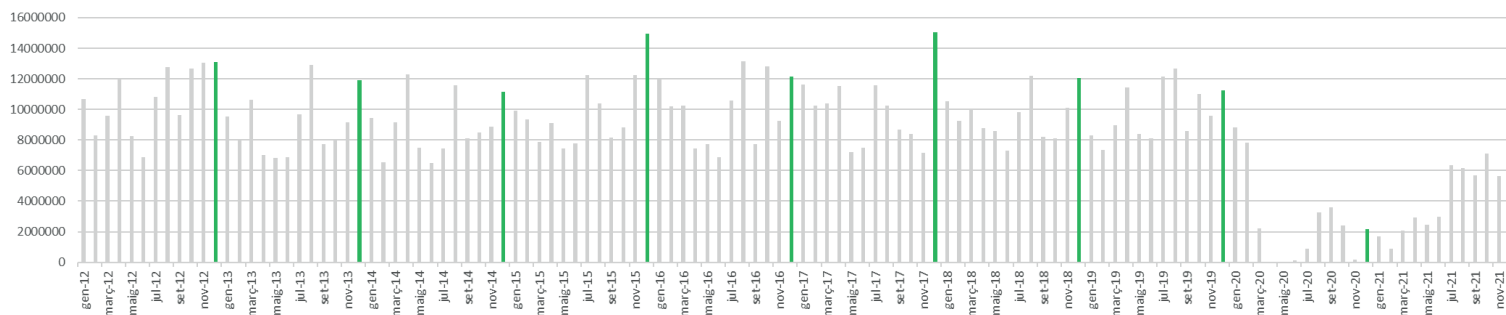
A més de la dansa, el circ i els nous llenguatges, que aquests anys han portat a escenaris de fora de l'Estat companyies com Lali Ayguadé, Pere Faura, La Veronal, Eia, Joan Català, El Conde de Torrefiel, Agrupación Señor Serrano o Baró d'Evel, hem tingut darrerament dues obres d'autors catalans a París: Jordi Galceran a la Comédie des Champs Elysées l'any 2019 (*El crèdit*) i Lluïsa Cunillé a la Comédie Française el 2020 (*Massacre*). Actualment, s'hi estan representant 28 *i mig* al Théâtre de La Colline, un homenatge a Fellini de La Perla 29 dirigit per Oriol Broggi, i *L'oreneta* de Guillem Clua, amb Carmen Maura, al Théâtre Héberlot.

CINEMA

Evolució mensual dels ingressos de les sales de cinema de Catalunya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Comscore

BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

L'exhibició cinematogràfica té com a particularitat la rellevància de la data d'estrena, que sempre té un pes significatiu en la recaptació de la pel·lícula, concentrada en les dues o tres primeres setmanes. D'aquí la importància dels distribuïdors per fixar el calendari cinematogràfic, considerant també que el mes de desembre és un dels mesos de més afluència als cinemes, com també ho acostuma

a ser l'agost. Així, hem gaudit de bones estrenes com ara *Lo imposible* (octubre de 2012), *Ocho apellidos vascos* (estrenada el març de 2014 i amb molt bona taquilla a l'abril), *Un monstruo viene a verme* (octubre de 2016) o *Spider-Man: No Way Home* (octubre de 2021).

D'altra banda, els premis (Gaudí, Goya, Oscar, etc.) donen una segona vida a les

pel·lícules reconegudes. A tall d'exemple: és el cas de *Truman*, de Cesc Gay, que es va estrenar el 30 d'octubre del 2015 i va comptar amb 144.532 espectadors el mateix any. Les quatre setmanes prèvies als premis va tenir quasi 4.600 espectadors, i els primers 15 dies posteriors a l'entrega dels Goya va quadruplicar la seva assistència a les sales (més de 17.500 espectadors).

Exhibició de Truman a Catalunya, 2016

Font: Comscore

	De l'11 de gener de 2016 al 5 de febrer de 2016 (pre-premis)	Del 7 de febrer 2016 al 21 de febrer de 2016 (post-premis)*
Espectadors	4.598	17.552
Recaptació	28.299	118.673

* Premis Gaudi: 31 de gener del 2016. / Premis Goya: 6 de febrer del 2016.

El cinema s'ha ressentit de la pandèmia més que altres sectors. El confinament va contribuir a canviar els hàbits i a consumir més audiovisual que mai en altres formats d'ús domèstic. Tot i això, a partir de juliol la tendència és

globalment ascendent i deixa un cert marge per a l'optimisme. Constatem que, entre el 2018 i el 2021, l'increment del consum audiovisual mitjançant les diverses plataformes va ser d'un 30 %, però si considerem la modalitat més

utilitzada, el VOD per subscripció o SVOD (Netflix, Filmin, HBO, Rakuten TV, etc.), l'increment va ser d'un 66,7 %.

Alguns títols fins i tot van propiciar estrenes directament en plataformes, com *Bajocero* i *Loco por ella* a Netflix o *Cosmética del enemigo* i *Cenestesia* a la catalana Filmin, amb la possibilitat d'arribar a grans audiències: l'estrena d'*El Hoyo* a Netflix el març del 2020 la va catapultar com a pel·lícula més vista de la plataforma als EUA. Les plataformes s'aniran revelant com a competència o com a complement de les sales de cinema.

Despesa en DVD i VOD a Catalunya, 2018-2021

Font: El consumidor digital, GfK

Tipologia	2018		2021		Variació 2018-2021
	Import	%/total	Import	%/total	
Físic (DVD)	9.000.000 €	8 %	5.000.000 €	3 %	-44 %
Digital (VOD)	104.000.000 €	92 %	169.000.000 €	97 %	63 %
Total	113.000.000 €	100 %	174.000.000 €	100 %	54 %

Els grans èxits de la dècada

Una mirada als films amb més èxit de la dècada té noms i sobretot cognoms:

■ Les espanyoles *Ocho apellidos vascos* (2014) en el top 1 (1,51 milions d'espectadors, 50 setmanes en cartell) i *Ocho apellidos catalanes* (2015) en el top 3 (1,14 milions d'espectadors, 20 setmanes en cartell).

■ Entre les dues produccions se situa J. A. Bayona amb *Lo imposible* (2012), de producció catalana (1,17 milions d'espectadors, 24 setmanes en cartell).

■ El quart i el cinquè llocs: *Star Wars: El despertar de la fuerza* (2015) i *Bohemian Rhapsody* (2018).

■ Més avall trobem *Spider-Man: No Way Home*, que va "salvar" la cartellera de la tardor del 2021, amb poc més de mig milió d'espectadors, paral·lelament als bons indicadors pandèmics.

■ La recuperació sanitària i anímica afavoreix els blockbusters: cinc dels 10 films més vistos el 2021 eren de Marvel, sense oblidar *James Bond*, *Sin tiempo para morir*.

J. A. Bayona

Les produccions i les coproduccions catalanes de més èxit porten el segell Bayona: *Lo imposible*, en què, a més d'Ewan McGregor i Naomi Watts, apareix Tom Holland, convertit a finals de la dècada en un jove *Spider-Man*. Produïda per Películas La Trini i distribuïda per Warner, relata l'experiència de María Belón durant el tsunami de l'oceà Índic l'any 2004. El juny de 2018, Bayona va dirigir la nord-americana *Jurassic World: El reino caído* (730.000 espectadors, 25 setmanes en cartell), que ell mateix va superar a l'octubre amb *Un monstre em ve a veure* (760.000 espectadors, 29 setmanes), en què bona part de l'equip tècnic provenia de l'ESCAC. Està coproduïda pels Estats Units i distribuïda per Universal. La versió doblada al català va tenir 11.500 espectadors.

Un monstre em ve a veure, de J.A. Bayona

Altres produccions catalanes d'èxit

Citem la coproducció *Mama* (2013), *El Niño* (2014), *Superlópez* (la més vista de producció catalana el 2018 i la segona del 2019), *El silencio de la ciudad blanca* (2019) o *Adú* (2020). Aquesta darrera es va estrenar el 31 de gener, just abans de l'esclat de la COVID-19. L'èxit d'*Adú* contribueix a la quota de producció catalana més alta del 2020 respecte al 2021, també per la menor competència de blockbusters durant el primer any pandèmic. Mencionem el díptic de Dani

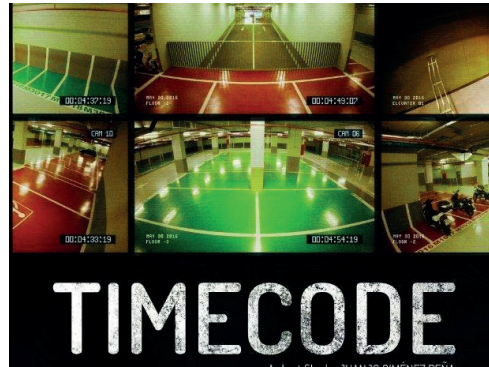
de la Orden *Barcelona, nit d'estiu* (2013) i *Barcelona, nit d'hivern* (2015).

L'any 2021 es van exhibir 71 títols catalans, entre els quals *Mediterráneo*, de Marcel Barrena, *Chavalas*, de Carol Rodríguez Colás, *Las leyes de la frontera*, de Daniel Monzón (el film amb més nominacions als Gaudí), i *El ventre del mar*, d'Agustí Villaronga (sis premis al Festival de Màlaga, inclosa la Bisnaga d'Or a la millor pel·lícula). Però la pel·lícula amb més èxit a les sales va ser *El buen patrón*, de Fernando León de Aranoa, amb protagonisme absolut de Javier Bardem i produïda, per part catalana, per Mediapro. Un film que va triomfar als Goya i es va quedar a les portes de la nominació als Oscars.

Curtmetratges

Una fita del cinema català recent va ser la nominació de *Timecode* de Juanjo Giménez a l'Oscar al millor curtmetratge de ficció l'any 2017, a més de la Palma d'Or al millor curt. Amb la nomina-

ció, *Timecode* va gaudir d'una exposició extraordinària per a un curtmetratge (amb Lali Agyudé). Giménez ha dirigit diversos curts més i ha estrenat el seu tercer llarg de ficció, *Tres*.

Timecode, de Juanjo Giménez

Aquest format, ideal per a l'experimentació amb el mitjà audiovisual, va viure un moment especialment brillant amb *Suc de síndria*, multipremiat i sensible curt d'Irene Moray del 2019, protagonitzat per Elena Martín i Max Grosse. També citem *Els desheretats*, de Laura Ferrés el 2017,

que fins i tot es va exhibir en sales. Exemples de cinema fet per dones que cada cop ha agafat més força.

Documentals

Per citar-ne alguns: *Petitet*, de Carles Bosch (un dels responsables de la mítica *Balseros*), *El año del descubrimiento*, de Luis López Carrasco o la singularitat de treballs com *My Mexican Bretzel*, de Núria Giménez Lorang. També Alba Sotorra: *Game Over*, premi Gaudí al millor documental, *Comandant Arian* i *El retorn, la vida després de l'ISIS*, també premi Gaudí al millor documental.

Animació catalana

La producció d'animació té una tradició solvent a Catalunya (Neptuno, Cromosona, etc.). Com a prova d'això, l'èxit de Tadeu Jones d'Ikiru Films: *Les aventures de Tadeu Jones* (2012, el film més vist de producció catalana d'aquell any) i *Tadeu Jones: el secret del rei Mides* (2017, quart lloc del rànquing general d'aquell any).

Projecció internacional i fenòmens xinesos

La recaptació mundial dels films catalans, en temps prepandèmics, es troba en els darrers anys entorn dels 80 M€ anuals.

Les aventures de Tadeu Jones, d'Enrique Gato.

Tadeu Jones (Ikiru Films, Lightbox Entertainment, Telecinco Cinema i El Toro Pictures) va ser un èxit inesperat a la Xina: en la seva estrena el setembre de 2012 (2.500 pantalles), va ser el quart film més vist de la cartellera xinesa. Va passar un fenomen similar amb Oriol Paulo. L'any 2017, el llargmetratge *Contratiempo* va recaptar 21,51 M€ a

la Xina. Va ser la pel·lícula catalana de més èxit fora d'Espanya l'any 2017 i va recaptar a tot el món 22,87 M€. Forma part del cinema de gènere de vocació internacional, que té els seus representants, a més d'Oriol Paulo, en l'esmentat J. A. Bayona o en Jaume Balagueró.

Un exemple de l'auge del cinema català dirigit per dones en l'àmbit internacional va ser el focus de cinema català fet per dones al Festival de Cinema de Nara (Japó) el 2020.

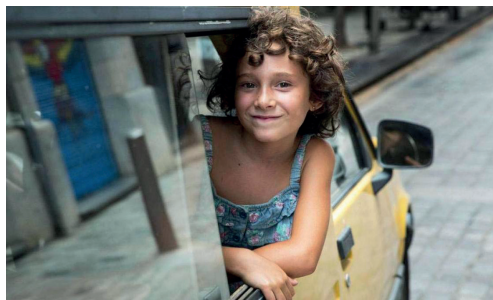
Reconeixements i premis per al cinema català

■ Estiu 1993 i el cinema fet per dones:

Carla Simón ha fet un pas de gegant amb l'Os d'Or d'Alcarràs a la Berlinale, tant per al cinema en català com per al cinema d'autoria femenina. El Festival de Berlín ja va significar el principi de la brillant carrera d'*Estiu 1993* l'any 2017, d'on es va emportar dos premis, el de millor *opera prima* i el gran premi ex aequo de Generation KPlus. La cinta

autobiogràfica de Carla Simón, que va guanyar el Gaudí a la millor pel·lícula, va tocar la fibra de prop de 100.000 espectadors només a Catalunya i va irradiar una onada benèfica sobre una generació de cineastes dones que connecta allò quotidià amb la vocació internacional i que ha donat lloc a l'etiqueta New Catalan Wave, en la qual també se sent representat un cineasta com Carlos Marques-Marcet. A més de Carla Simón, en formarien part Neus Ballús, Belén Funes, Clara Roquet, Pilar Palomero, Elena Trapé, Irene Moray, Leticia Dolera, Lucía Alemany, Laura Ferrés, Nely Reguera, Celia Rico, Elena Martín, Laura Herrero, Alba Sotorra, Liliana Torres i autores que ja havien sembrat anys abans com Roser Aguilar o Mar Coll (de fet, es pot dir que *Tres dies amb la família* és l'origen d'aquesta onada). Entre els reconeixements: *Las niñas*, de Pilar Palomero va triomfar al Festival de Màlaga el 2020, *Libertad*, de Clara Roquet va ser seleccionada a la Setmana de la Crítica del Festival de Cannes el 2021 i va guanyar el premi Gaudí a la millor pel·lícula en llengua no catalana

(a més de guió, protagonista femenina i fotografia), i *Sis dies corrents*, de Neus Ballús va guanyar el premi del Festival de Locarno a la millor interpretació masculina també el 2021 i el premi Gaudí a la millor pel·lícula (a més de direcció, protagonista masculí, actor secundari i muntatge). És un moment paral·lel al de diversos reconeixements internacionals a l'autoria femenina: l'Oscar a *Nomadland*, la Palma d'Or a *Titane*, el Lleó d'Or a *L'Événement*, etc., en un moviment imparable d'empoderament femení en tots els àmbits.

Estiu 1993, de Carla Simón.

■ **Altres reconeixements:** hem esmentat Carlos Marques-Marcet. *Els dies que vindran* (2019), millor pel·lícula i direcció al Festival de Màlaga i Gaudí a la millor pel·lícula (també, *La mort de Guillem* del 2020 es va retransmetre simultàniament per les televisions de Catalunya, el País Valencià i les illes Balears). Isaki Lacuesta i Isa Campo van guanyar amb *La propera pell* (2016) el Gaudí a la millor pel·lícula i amb *Entre dos aguas* (2018) la Concha d'Or a Sant Sebastià i millor pel·lícula en llengua no catalana als Gaudí (a més de la selecció a la Berlinale 2022 per a *Un año, una noche*). Albert Serra va obtenir gràcies a *Liberté* (2019) el premi especial del jurat d'“Un Certain Regard” del Festival de Cannes. *The Bookshop* (2017) va reportar a Isabel Coixet el Goya a la millor pel·lícula; *Sentimental* (2020), la nominació als Premis del Cinema Europeu per a Cesc Gay, i *Petra* (2018), la selecció a la Quinzena de Realitzadors del Festival de Cannes per a Jaime Rosales.

El cinema en català i la VOC

Els films amb més espectadors en català acostumen a ser d'animació familiar, excepte el superèxit francès *Intocable* el 2012, els títols en VOC *Estiu 1993* i *Incerta glòria* del 2017 i *La vampira de Barcelona* (guanyadora del Gaudí a la millor pel·lícula) el 2020. *Pa negre* es manté líder en VOC des del 2010: prop de 250.000 espectadors a Catalunya i 400.000 a l'Estat. En versions doblades al català lideren els rànquings: *Els barrufets 2* (2013), *Dragon Ball Z: La batalla dels déus* (2014), *Del revés* (2015), *Zootròpolis* (2016), *Dragon Ball Super: Broly* (2019) —l'efecte Bola de Drac fa que esdevingui una de les més vistes en català de tots els temps— i *El nadó en cap: negoci en família* (2021).

Sales de cinema

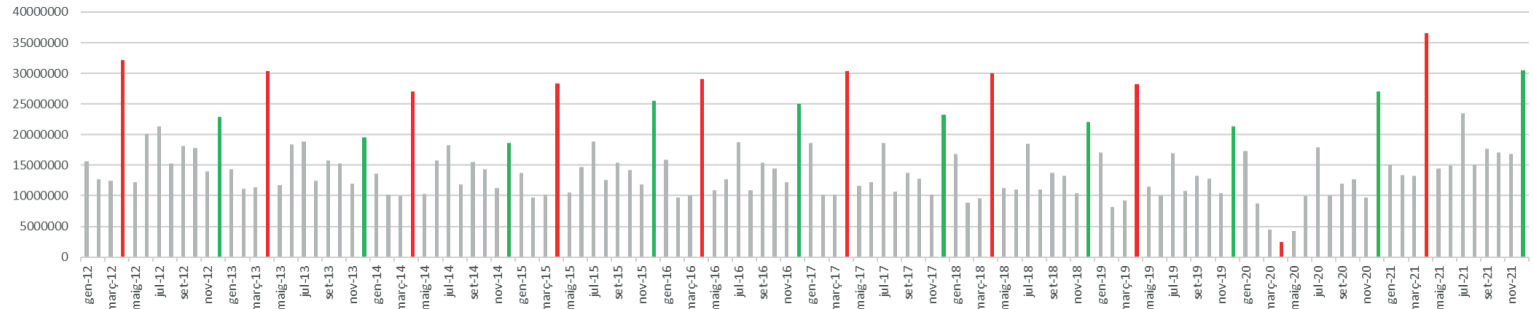
Un exemple d'adaptació pandèmica va ser l'obertura el maig de 2020 de l'autocinema Resquitx de Golmés. En canvi, hem hagut de lamentar el tancament de les sales Texas, Mèliès, Arinco de Palamós o El Punt de Cerdanyola.

LLIBRE

Evolució mensual de la facturació de la venda de llibres a Catalunya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

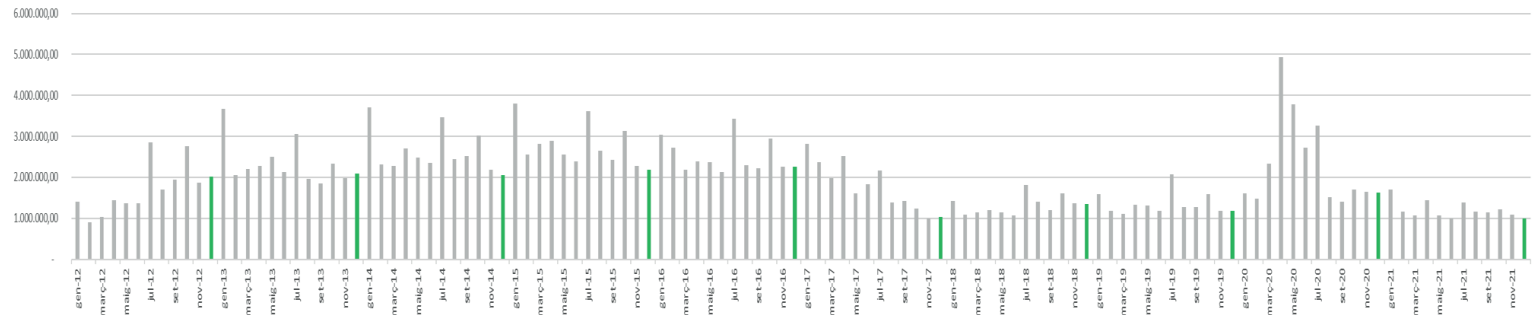
BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE / BARRA VERMELLA: SANT JORDI

Evolució mensual de la facturació de la venda de llibre digital a Espanya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

El sector del llibre és l'únic que, a més de la barra de desembre que indica Nadal, té una barra pròpia més alta que la de Nadal: Sant Jordi. Cap sorpresa. El mes d'abril és el més important per al sector editorial i els llibreters. Darrerament, la data s'ha esponjat i durant tot el mes ja es nota l'augment de vendes a les llibreries.

El dibuix mostra el sotrac de Sant Jordi del 2020. I, tot i que es va aconseguir animar les vendes durant el Sant Jordi d'Estiu, el 23 de juliol de 2020, les vendes i la festa no van arribar a substituir l'original. Per Sant Jordi del 2021, la ciutadania va reprendre les ganes de celebrar aquesta festa i va deixar una facturació de 28,84 milions d'euros a Catalunya, cosa que suposa un 2 % més respecte del 2019 i un 4 % menys respecte del 2018. També es confirma la incidència de les vendes en català per Sant Jordi: segons Librered, la meitat de llibres venuts (el 53 %) eren en català i la resta (el 47 %) en castellà; proporció inversa durant la resta de l'any: entorn del 70 % en castellà i el 30 % en català.

Segons GfK, en aquests 10 anys la facturació del llibre en català ha passat d'un 26 % a un 29 % i els exemplars venuts en català, d'un 29 % a un 32 % sobre el total.

Una altra característica del període, especialment en els últims anys, és el nou impuls del còmic en català (gènere en què el català està menys representat): una nova col·lecció de novel·la gràfica, la revista *Forn de Calç*, el premi ARA de Còmic en Català i l'aposta de la llibreria Finestres amb un segell de còmic en català, un premi literari dotat amb 25.000 euros i un espai destacat a la llibreria. L'ICEC també hi contribueix amb un reforç per a l'edició.

Volem recordar les iniciatives que el sector va dur a terme arran del confinament del març de 2020, que va coincidir amb Sant Jordi: "Llibreries Obertes", "Sempre és 23" i "Llibrestiu", el Sant Jordi d'Estiu del 23 de juliol de 2020, que va tenir una rèplica el 2021.

Una tendència que s'ha acusat durant la pandèmia, especialment l'any 2020, ha estat la venda de llibre físic online, Amazon majoritària.

L'any 2020, especialment durant el confinament, va créixer de forma acusada la venda d'e-books, que l'any 2021 es va atenuar.

Ficció

■ ***Canto jo i la muntanya balla***, d'Irene Solà, editat per Anagrama el 2019, va ser el llibre més venut de ficció en català el 2020, el segon més venut l'any 2021 i obra de teatre premiada amb vuit premis Butaca també l'any 2021. Es pot parlar, doncs, d'un *long-seller* de la literatura catalana actual. Entre els autors catalans de ficció en català d'aquests anys podem citar Jaume Cabré, Albert Espinosa, Pilar Rahola, Jordi Cabré, Albert Sánchez Piñol, Víctor Garcia Tur, Rafel Nadal, Sílvia Soler o Francesc

Serés. L'any 2021, el llibre de ficció més venut en català per Sant Jordi i també de l'any (com passa sovint) va ser *La dona de la seva vida*, de Xavier Bosch (Columna Edicions). A més, *Tàndem*, de Maria Barbal va ser premi Josep Pla 2021 i va rebre el 53è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, mentre que *Junil a les terres dels bàrbars*, de Joan-Lluís Lluís va guanyar el premi Òmnium de novel·la 2021. També citem la trilogia d'Eva Baltasar (*Permagel*, *Boulder* i, a principis del 2022, *Mamut*), Marta Orriols (*Aprendre a parlar amb les plantes*, amb una desena de traduccions, i *Dolça introducció al caos*, totes dues a Periscopi) o la revelació com a escriptora de la traductora Carlota Gurt, primer en conte (*Cavalcarem tota la nit*, premi Mercè Rodoreda 2020) i després en novel·la (*Sola*).

■ **Bona acollida d'obres d'escriptors molt joves:** aquests darrers anys han tingut especial ressò en el panorama literari autors molt joves com ara Pol Guasch (Tarragona, 1997), amb *Napalm*

al cor (premi Llibres Anagrama de Novel·la 2021); Núria Bendicho (Barcelona, 1995), amb *Terres Mortes* (finalista del premi Òmnium a la millor novel·la 2021); Anna Gas (Barcelona, 1996, premi Mercè Rodoreda 2020), amb *El pèndol*, i Irene Pujadas (Sant Just Desvern, 1990), amb *Els desperfectes* (premi Documenta 2020 i premi Ciutat de Barcelona de literatura catalana 2021).

■ **Entre els més venuts de ficció en castellà** hi ha autors que repeteixen a les llistes, com ara María Dueñas, amb *Las hijas del Capitán* (2018) i *Sira* (2021), o Fernando Aramburu, que va ser l'autor més venut l'any 2017 amb l'èxit-fenomen de *Patria* (que va comptar amb sèrie

pròpia) i l'any 2021 va ser un dels més venuts amb *Los vencesjos*, tot i no aconseguir el ressò social de *Patria*.

El barceloní Ildelfonso Falcones va col·locar en el rànquing el 2016 *Los herederos de la tierra* (també en el top 3 en català), però el més venut aquell any seria un altre barceloní, Carlos Ruiz Zafón: *El laberinto de los espíritus* tancava la tetralogia començada amb la mítica *La sombra del viento*. L'autor ens deixaria l'any 2020, com també Juan Marsé. Javier Cercas és un dels més venuts l'any 2021 amb *Independencia*, una novel·la crítica amb el Procés. I esmentem algunes de les darreres novel·les d'Eduardo Mendoza: *El enredo de la bolsa y la vida*, *El rey recibe* o *Transbordo en Moscú*.

No-ficció

■ **Procés, pandèmia, llengua:** com dèiem a la introducció de l'informe, el 2018 van destacar els llibres sobre l'1-O: *Operació urnes*, de Laia Vicens i Xavier Tedó, va ser el llibre més venut de no-ficció i també el més venut en termes absoluts. Una investigació sobre com va ser possible fer arribar les urnes per votar l'1-O enllaça amb el segon llibre més venut: *Dies que duraran anys*, de Jordi Borràs. Seguint aquest fil, l'any 2019 hi ha una presència destacada de llibres relacionats amb el Procés i la repressió: el segon i el tercer llibres més venuts en català van ser *Contes des de la presó*, d'Oriol Junqueras i *Tres dies a la presó*, de Jordi Cuixart i Gemma Nierga. L'any 2020, el llibre més venut en català en termes absoluts va tornar a ser de no-ficció i relacionat amb el Procés: és el llibre de Carles Puigdemont *M'explico*.

També destaquem dues veus lúcidess, empàtiques i actives que ens han deixat en els darrers anys: el periodista Carles Capdevila, desaparegut el 2017

—*Entendre el món* (2015), *Educar millor* (2015) i *La vida que aprenc* (2017)— i l'economista i activista Arcadi Oliveres, el 2021 —*Diguem prou!: indignació i respostes a un sistema malalt!* (2012), *La força per canviar les coses: converses sobre nous paisatges i velles lluites* (2015) i *Paraules d'Arcadi. Què hem après del món i com podem actuar* (2021), entre d'altres.

Darrerament, ha impactat el llibre col·lectiu *Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou*, coordinat per M. Carme Junyent i editat per Eumo Editorial, que reflexiona de manera crítica sobre el llenguatge inclusiu en el sentit que acostuma a quedar-se en una operació de maqui-

llatge, que, a més, força la llengua. Patrick Radden Keefe ha tingut una molt bona acollida pel seu assaig narratiu *No diguis res*, sobre el conflicte d'Irlanda del Nord, i també per *L'imperi del dolor*. Altres títols de no-ficció són *El fill del xofer*, de Jordi Amat, sobre la vida del primer director de TV3 Alfons Quintà, l'esmentat *A cor obert*, d'Oriol Mitjà i *Rússia. L'escenari més gran del món*, del corresponsal Manel Àlias, actualment d'una vigència inquietant.

■ **Benestar, autoconeixement i història:** el 2019, el llibre més venut en aquesta llengua era de no-ficció, *Cómo hacer que te pasen cosas buenas*, de Marian Rojas, i l'any 2021 un llibre de no-ficció també es va posicionar molt bé en el rànquing, *El humor de mi vida*, de Paz Padilla. La passió i erudició lectora d'Irene Vallejo abocada a *El infinito en un junco* ha tingut molt bones vendes des que es va publicar l'any 2019 (fins i tot va ser convidada a fer el pregó de Sant Jordi el 2021). Un altre llibre popular de la dècada ha estat *Yo fui a EGB* (el llibre més venut en castellà el 2014), el qual ha tingut més entregues.

Infantil i juvenil

No podem oblidar un clàssic que ha renovat el seu èxit entre els infants durant el 2021 amb una criatura mitològica, mig ocell, mig lleó: Astèrix i el griu, que enllaça amb un dels llibres més venuts l'any 2012, Astèrix i els pictes, tots dos de l'editorial Bruño.

Un dels llibres més venuts en català l'any 2018 va ser un llibre infantil i juvenil: Contes de bona nit per a nenes rebels, d'Elena Favilli i Francesca Cavallo, sobre cent dones que han canviat el món des d'Hipàtia fins a Malala You-safzai, amb il·lustracions de seixanta artistes d'arreu del món. Després de

l'èxit ha tingut una segona i una tercera part. Una forma més de l'empoderament femení paral·lel a la consciència social de la quarta onada del feminisme (interseccionalitat, el moviment Me Too que esclata el 2017, etc.).

Les llibreries

En aquesta dècada han tancat i obert diverses llibreries. Entre les que han obert hi ha Obaga, Tòmiris o Trabookaire; entre els tancaments, en plena crisi econòmica, les emblemàtiques Catalònia i Robafaves de Mataró el 2013 (la darrera es reconduirà en Buc de Llibres). És remarcable les llibreries que van obrir en època de pandèmia, durant

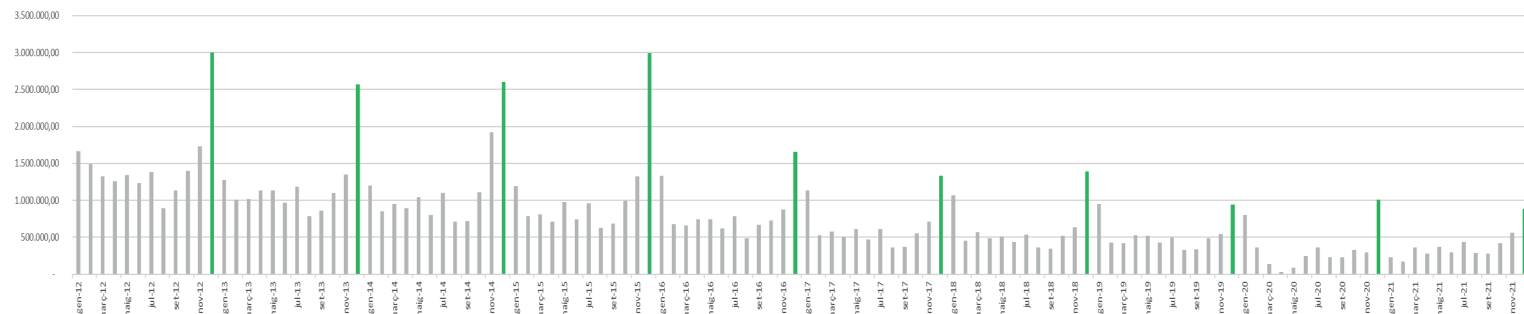
els anys 2020 i 2021, uns anys en què el llibre i la lectura es van mostrar com els més resilient del sector cultural.

Segons el Gremi de Llibreters, el 2020 vam tenir una quinzena de nous establiments. A Barcelona, entre d'altres, Ona, Byron o Fahrenheit 451 (al lloc on hi havia Negra y Criminal, que va tancar el 2015). També Vitel·la de Palafrugell, El Tinter de la Pobla de Segur, la Cinta a Terrassa o NaturaLlibres a Alins, al Pirineu, una "llibreria-refugi per a la literatura". El 2021 s'hi van afegir uns tretze establiments més, entre les quals hi ha Finestres a Barcelona, A Tres Tintes a Vilanova i la Geltrú, La Irreal a Tortosa i La Fatal a Lleida. Un boom del qual es va fer ressò The Guardian i que és, en part, fruit del postgrau de l'Escola de Llibreria, que compta amb el suport del Departament de Cultura via ICEC. Una altra iniciativa llibretera: el projecte de les set llibreries de Calonge, el "Booktown Calonge, inaugurat el setembre de 2021.

Evució mensual de la facturació de la venda de discos físics a Catalunya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

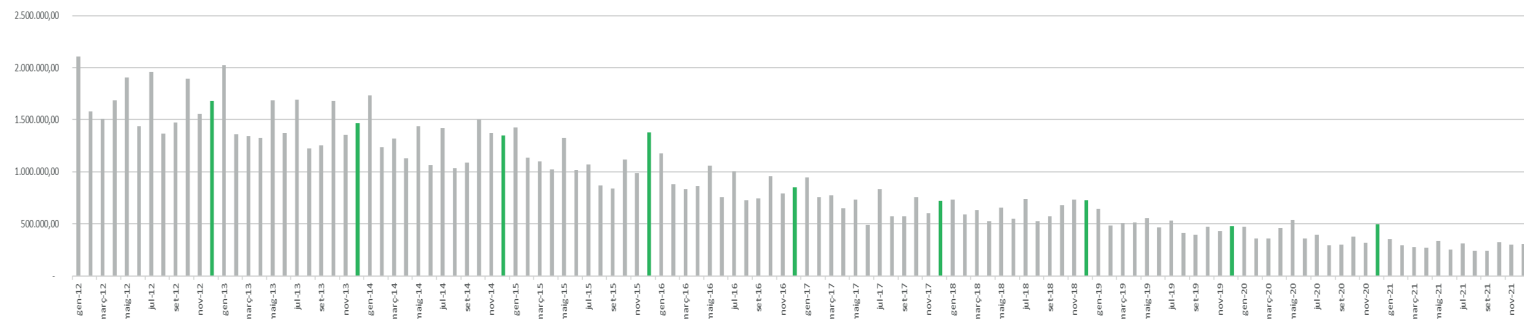
BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

Evució mensual de la facturació de descàrregues de música digital a Espanya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

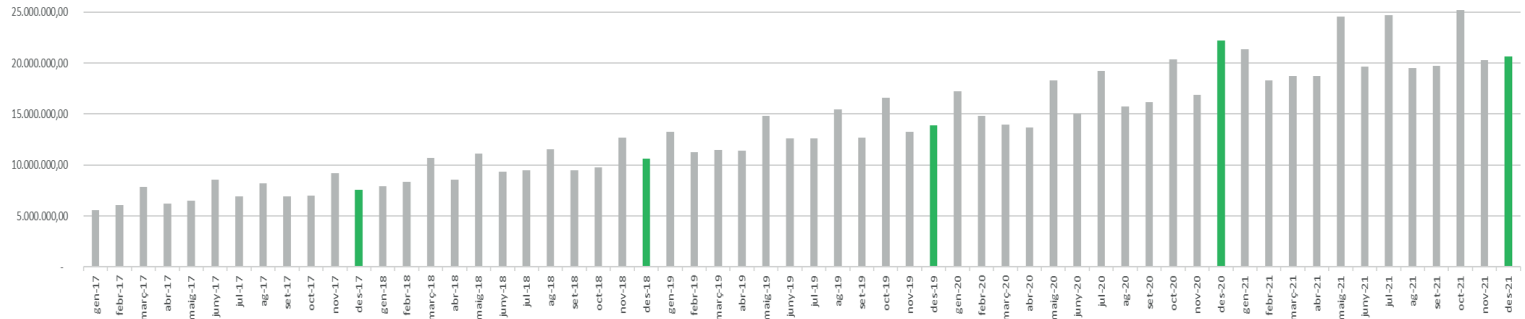
BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

Evolució mensual de la facturació de descàrregues de música en streaming a Espanya, 2017-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

En aquesta dècada hem vist el canvi d'hàbits més important entre els sectors culturals, amb la irrupció de la música per streaming i que ja prefigurava l'intercanvi de fitxers (Napster, etc.) a la primera dècada dels 2000. Els discos físics s'han continuat venent, però en descens continuat, alhora que cauen les descàrregues digitals. Parlem més d'ús que de possessió de la música (la pulsíó possessiva-col·leccionista dels fans es trobaria més associada a la revifalla del format vinil), amb tota l'oferta a l'abast de l'oient.

Nadal és l'època més favorable per a la venda de discos físics, a causa de l'efecte regal. En canvi, cal destacar el creixement i l'omnipresència de plataformes de streaming (Spotify, Amazon Streaming, Apple Music, Deezer, Napster i Tidal, i a partir del 2022 tenim les dades també amb les escoltes a través de YouTube).

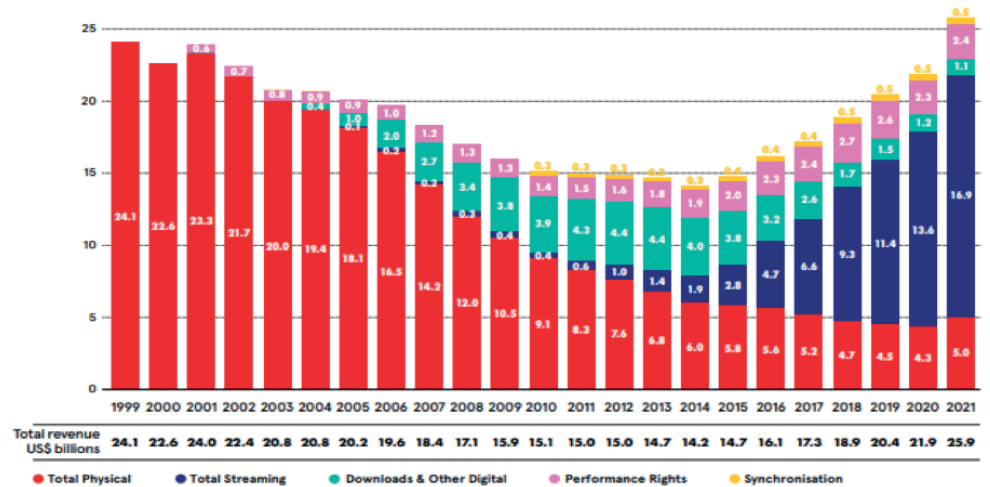
En aquest mateix sentit, si ho comparem amb l'e-book, veiem que aquest darrer va tenir un creixement important durant l'època més crua de la pandèmia (que es va moderar el 2021), mentre que la música en descàrrega dibuixa un moviment sostingut de descens. És clar que l'*streaming* en música no té una traducció exacta en el món del llibre i que el llibre en paper continua gaudint de molta acceptació, ja que, a part d'un gaudi per a la ment i els ulls, també hi intervenen uns altres sentits: l'olor i el tacte.

Als gràfics següents veiem el pes actual de l'*streaming*, tant pel que fa a l'evolució

de la indústria discogràfica des de finals del segle passat al món com a la distribució de la facturació per formats el 2021 a Espanya.

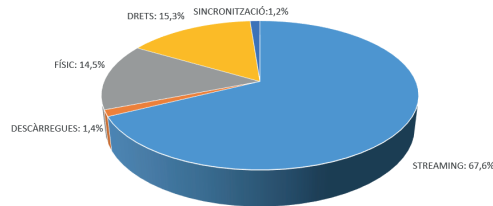
Evolució de la facturació mundial de la indústria de la música per formats, 1999-2021. En bilions (mil milions) de dòlars

Font: Federació Internacional de la Indústria Fonogràfica (IFPI)

Distribució de la facturació de la indústria fonogràfica a Espanya per formats, 2021

Font: Federació Internacional de la Indústria Fonogràfica (IFPI)

Discos que han tingut més vendes/popularitat durant aquests anys

Font: GfK.

Top 1 de discos a Catalunya

- Pablo Alborán amb *Terral* (2014) i *Prometo* (2017). Aquell any, *Antología desordenada*, de Joan Manuel Serrat ocuparia el top 3 a Catalunya.
- El triplet d'Alejandro Sanz: *Sírope* (2015), *#EIDisco* (2019) i *Sanz* (2021).
- *Jo competeixo*, de Manel (2016).

- *Geometría del rayo*, de Manolo García (2018).
- *En tus planes*, de David Bisbal (2020).
- *Aquell any complicat vam tenir De vent i ales*, de Txarango, segon lloc del rànquing, i *Jarabe de Palo / Pau Donés*, mort de càncer el juny de 2020 (enllaç amb el documental-homenatge que li va fer el seu amic Jordi Évole poc abans de morir).

Artistes catalans que han destacat a les llistes estatals

En discos físics:

- L'abril de 2016, *Jo competeixo*, de Manel, va anar directe al número 1 de la llista estatal.
- L'octubre de 2019, els Estopa pujarien al podi amb el seu novè disc d'estudi, *Fuego* (Sony Music), que coincidia amb el 20è aniversari de la banda dels germans Muñoz (cinquè més venut de l'any).
- L'abril de 2021, Love of Lesbian arribava al número 1 del rànquing estatal amb *V.E.H.N. (Viaje Épico Hacia la Nada)* (Warner Music).

- El maig de 2021, *A tope amb la vida*, d'Oques Grasses (Halley Records), arribava al top 4 de l'Estat (el cinquè disc dels osonencs es va emportar, a més, el premi Enderrock al millor disc de pop-rock de l'any).

Discos descarregats:

- El 2019, *El mal querer*, de Rosalía, segon lloc de l'any.
- El 2021, *V.E.H.N. (Viaje Épico Hacia la Nada)*, de Love of Lesbian, setè lloc de l'any.
- Els anys 2019, 2020 i 2021, *El disc de la Marató* va estar en primera o segona posició de les descàrregues estatals. Es va dedicar a les malalties minoritàries, a la lluita contra la COVID-19 i a la salut mental, respectivament.

Cançons descarregades:

- Un repàs ràpid d'alguns dels hits de la dècada en l'àmbit estatal inclouria "Bailando", d'Enrique Iglesias; "Happy", de Pharrell Williams; la inefable "Despacito", de Luis Fonsi i Daddy Yankee; "Shape of You", d'Ed Sheeran; "Lo malo", d'Aitana i Ana Guerra (d'*Operación Triunfo*); "Alo-

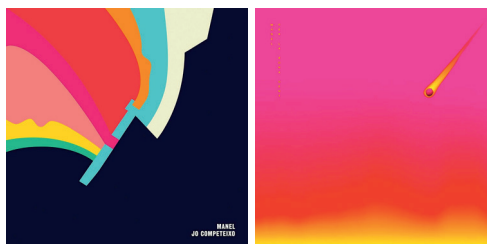
cao”, de la maresmenca Bad Gyal, i “Yo x ti, tú x mí”, “Malamente” i “La fama”, de Rosalía amb col·laboracions.

Cançons en streaming:

El top 3 del 2021 consta dels temes “Todo de ti”, de Rauw Alejandro; “Pareja del año”, de Sebastián Yatra i Myke Towers, i “Tiroteo (remix)”, de Marc Seguí, Rauw Alejandro i Pol Granch.

Trajectòries destacades

■ Els Manel, en català, també a l'Estat: Manel és l'únic grup en català que ha arribat quatre vegades al número 1 de les llistes estatals: *10 milles per veure una bona armadura* (2011), *Atletes, baixin de l'escenari* (2013), *Jo competeixo* (2016) i *Per la bona gent* (2019). Aquest darrer, publicat pel seu propi segell, Ceràmiques Guzmán, inclou R&B, hip-hop i sintetitzadors. Lògicament, doncs, la gira actual de l'EP *L'amant malalta* (2021) arriba, entre altres ciutats, a Madrid, Bilbao, Santiago de Compostel·la, Granada i Màlaga.

Jo competeixo (2016) i *Per la bona gent* (2019), de Manel.

■ El fenomen Txarango: aquesta dècada ha coincidit amb el naixement i l'extraordinària popularitat de Txarango. Un grup, a més, d'una gran implicació política que els va portar a organitzar del 2014 al 2019 el Festival Clownia a Sant Joan de les Abadesses, amb vocació de transformació social a través de la cultura. Aquest compromís l'han portat a la pràctica, per exemple, amb la cessió del 50 % dels drets generats per *El cor de la Terra* a diversos col·lectius. Després de vuit discos i nombrosos concerts, el desembre de 2019 van anunciar el seu comiat amb el disc *El gran ball* i una gira que es va haver de cancel·lar per la COVID-19.

■ Nous grups i artistes: en aquests anys han nascut grups que s'han anat consolidant, com el duet format per Maria Arnal i Marcel Bagès, autors dels cèlebres i premiats *45 cerebros y un corazón* i *Clamor*, o els Ginestà, dels germans Serrasolsas (com a exemple, la cançó “L'Eva i la Jana” es va llançar la setmana del 26 d'abril del 2021, Dia Internacional de la Visibilitat Lèsbica, va tenir 94.000 reproduccions en menys d'una setmana i acaba de guanyar el premi Enderrock al millor videoclip). També han destacat artistes com Ferran Palau, El Petit de Cal Eril o Isaac Ulam, que formen part del “pop metafísic”, segons el bateig de Jaume Sisa. I no podem obviar la pèrdua recent de Pau Riba, un altre referent de molts músics catalans. El seu disc pòstum amb l'Orchestra Fireluche portarà per títol *Segona florada* (i un llibre: *Història de la música del segle xx*, de Males Herbes).

Dones: reivindicació i diversitat

De vegades, la sororitat femenina fa honor a la seva arrel etimològica. En la música

Maria Arnal i Marcel Bagès.

catalana dels darrers anys tenim Carla i Joana Serrat, Judit i Meritxell Neddermann, The Sey Sisters... Talent femení que també trobem, en diversos estils, en Sílvia Pérez Cruz, Núria Graham, Anna Andreu, Gemma Humet, Suu, Sara Roy, Queralt Lahoz o el fenomen Rigoberta Bandini (Paula Ribó), amb missatge reivindicatiu. El duet Tarta Relena destaca per la seva originalitat i projecció internacional i aquest 2022 farà doblet al Primavera Sound i al Sónar, mentre que el grup Roba Estesa va guanyar el premi al grup revelació dels premis Enderrock el 2017, a més del premi al millor disc de folk per Descalces i la millor cançó de folk per "Viu".

Projecció internacional

Exemples de projecció internacional d'artistes catalans ben diferents:

■ Rosalía: el fenomen Rosalía va començar el 2018 i va esclatar el 2019 a escala global. Algunes de les seves fites: *El mal querer* va ser el segon disc més venut de l'any 2019 en format físic a Catalunya i el tercer en versió digital a l'Estat. Va guanyar un Grammy al millor disc llatí, rock, urbà o alternatiu per *El mal querer* i tres Grammy Llatins (millor fusió / interpretació urbana, millor cançó urbana i millor vídeo musical curt), i als premis Enderrock, el premi de la crítica i el premi de la votació popular al millor disc en llengua no catalana. Els premis Ondas la van reconèixer com a fenomen musical de l'any el 2019. Té actuacions a Glastonbury, Roskilde i Primavera Sound, entre altres festivals internacionals el 2019, i "Sold outs a casa", al Palau Sant Jordi, el mateix any 2019. "Con altura" es va convertir en el videoclip més reproduït el 2019 al YouTube. El nou disc,

Motomami, l'acaba de publicar el 18 de març de 2022 amb Columbia Records.

El mal querer, de Rosalía.

■ En els darrers anys destaca la presència internacional de formacions com Che Sudaka, l'Orquestra de Cambra de l'Empordà, Las Migas, la Barcelona Gipsy Balkan Orquestra, el Quartet Casals o Marco Mezquida i Chicuelo.

■ Aquest mes de gener de 2022, l'Eurosonic, l'influent festival i trobada professional que té lloc a Groningen (Països Baixos), ha seleccionat 5 artistes catalans emergents: Las Karamba, Los Aurora, Pinpilinpussies, Playback Maracas i les esmentades Tarta Relena, com

a part del programa European Talent Exchange Programme per impulsar les seves carreres internacionals.

■ És ben coneguda la projecció internacional de Jordi Savall, que actua arreu del món (actualment a Amèrica del Nord) amb Le Concert des Nations i La Capella Reial. Compta amb un segell, Alia Vox, i un festival propis. L'any 2014 va rebre la Medalla d'Or de la Generalitat per la seva contribució a la cultura catalana.

El català

El català va avançant en certs terrenys, tot i que encara queda lluny d'una normalitat en àmbits com el de les ràdios privades:

■ Rapejar en català: en els darrers anys també hem vist com es feien populars el rap i el trap en català, de la mà de Lildami (Damià Rodríguez). El terrassenc ha publicat a Halley Records *Flors mentre visqui* (2019) i *Viatge en espiral* (2021),

supera els 70.000 oients mensuals a Spotify i ha impulsat el primer festival de músiques urbanes a Catalunya, Maleducats, que, després d'una edició ajornada el 2020 i una d'especial l'any passat, està previst que es desenvolupi amb normalitat el 2022.

■ Música en català a les ràdios privades: gràcies a la font BMAT, tenim la informació del que programen les ràdios privades en català a Catalunya. L'any passat, la quota mitjana de català en *tracks* sobre el total programat a les ràdios privades va ser del 7,8 %, un percentatge força estable al llarg de tot l'any i que és pràcticament el mateix que el del 2020 (7,6 %).

L'any 2021, Oques Grasses va encapçalar durant moltes setmanes aquesta programació (especialment amb les cançons "Petar-ho" i "Bye Bye") i acaba de guanyar el premi Enderrock al millor disc de pop-rock per *A tope amb la vida*. Però la cançó en català que més va sonar aquest 2021 va ser "Tot és més fàcil", de Sara Roy, amb Miki Núñez (premi En-

derrock a la millor cançó d'autor). El mes de desembre van encapçalar la llista Els Catarres amb "Diamants", cançó que avança el disc del mateix títol que acaba d'aparèixer al mercat (ja han superat la dècada des dels seus inicis i el seu èxit "Jenifer", del 2011).

Els artistes que més van sonar aquest any passat en català, a més d'Oques Grasses i Sara Roy, van ser Sopa de Cabra, Els Catarres, Txarango, Miquel Abras, Els Pets, Mosaic, Beth i Gossos. També els Stay Homas, que ja formen part de la banda sonora del confinament i la pandèmia.

A tope amb la vida, d'Oques Grasses.

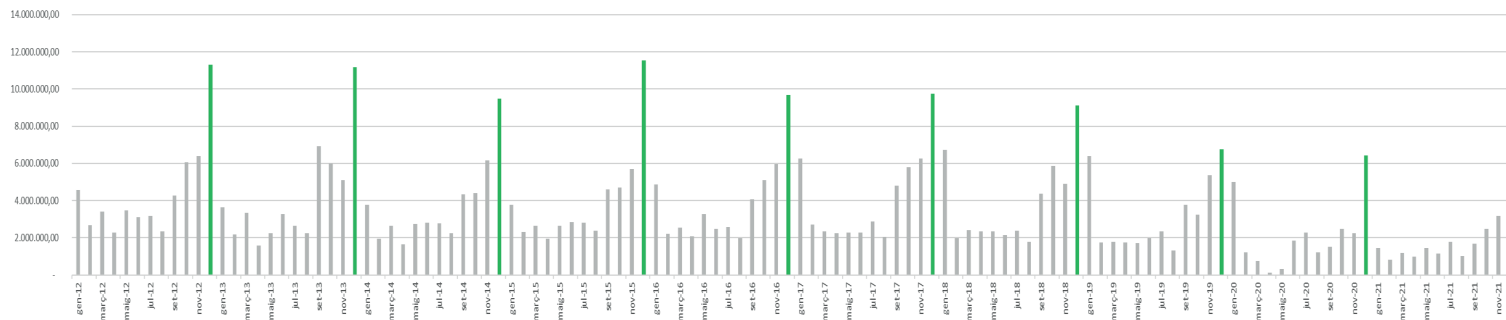

VIDEOJOCS

Evolució mensual de la facturació de la venda de videojocs a Catalunya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GfK

BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

Videojoc físic versus digital

Aquesta dècada ha vist dues tendències bàsiques en el consum de videojocs: el descens de la venda de videojocs físics, d'una banda, i el creixement del consum digital, de l'altra. La font GfK mostra la tendència decreixent de la venda de videojocs en format físic, com queda

palès en el gràfic. També s'observa que, a banda de les vendes de Nadal, a la tardor hi ha un cert repunt de vendes, que coincideix amb el llançament de títols. Per exemple, l'any 2021, el mes d'octubre va mostrar unes bones vendes lligades als llançaments de *FIFA 22*, publicat el 26 de setembre de 2021, i de *Metroid Dread*, posat a la venda el 8 d'octubre.

Quant al creixement digital, no disposem de dades precises, però tenim diverses fonts complementàries que ens ajuden a dimensionar aquest consum. Per exemple, segons el portal TecnoNews, les descàrregues de jocs per a mòbil van augmentar a Espanya un 34,7 % entre el febrer i l'abril de 2020.

Segons l'informe "El consumidor digital", de GfK, entre el 2018 i el 2021 el consum de videojoc digital va guanyar terreny entre els consumidors, però els ingressos no van créixer en la mateixa mesura, ja que les aplicacions per a jocs de mòbil són més econòmiques.

Despesa en videojocs a Catalunya, 2018-2021

Font: El consumidor digital, GfK

Tipologia	2018		2021		Variació 2018-2021
	Import	%/total	Import	%/total	
Videojoc físic (*)	70.000.000 €	42 %	41.000.000 €	26 %	-41 %
Videojoc digital	98.000.000 €	58 %	115.000.000 €	74 %	17 %
Total	168.000.000 €	100 %	156.000.000 €	100 %	-7 %

*Nota metodològica: La facturació estimada de videojocs en suport físic nou (adquirit en botigues físiques i compra online a Amazon i altres plataformes) i de segona mà és de 41 M€ (aquesta informació s'elabora a partir d'enquestes als consumidors). Com es veu en una taula anterior, la facturació a Catalunya del videojoc en suport físic és de 22,60 M€, amb l'univers estimat de botigues físiques i botigues online amb la seu fiscal a Catalunya.

Rànquing de videojocs físics a Catalunya

Segons les dades de GfK, el *FIFA d'Electronic Arts* (en la nova versió de cada any) es troba entre els més venuts de cada any i el més venut de manera

consecutiva entre el 2018 i el 2021. A més d'aquest joc futbolístic, entre els videojocs de gran èxit hi trobem *Call of Duty: WWII*, *Grand Theft Auto V*, *Black Ops*, *Minecraft*, *Red Dead Redemption 2* i *Pokemon Espada*. En el rànquing del 2021, després del *FIFA 22* (prop de

30.000 unitats a Catalunya), tenim *Animal Crossing: New Horizons*, de Nintendo (16.000 unitats) i *Super Mario 3D World + Bowser's Fury*, de Nintendo (15.000 unitats). Els 10 videojocs més venuts a Catalunya sumen 137.000 unitats venudes i un import de 6,14 M€.

Videojocs amb denominació d'origen

Catalunya és un centre de referència de producció de videojocs, especialment en l'àmbit digital, que aquests anys ha donat diversos èxits amb ressò internacional:

La multipremiada *GRIS*, de l'estudi català Nomada Studio. Un joc de plataformes il·lustrat per Conrad Roset, autor d'uns gràfics especialment cuidats. Publicat i distribuït per Developer Digital, el videojoc va guanyar el premi al millor joc d'impacte dels Game Awards 2019, els Oscar de la indústria del videojoc. Ha venut més d'un milió de còpies.

GRIS, de Nomada Studio.

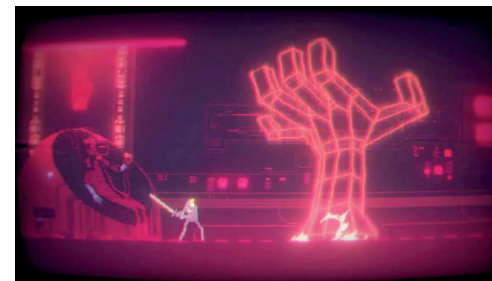
Killsquad, creat i distribuït per Novarama, va liderar la llista dels videojocs de PC més venuts del món els seus primers dies a la venda l'any 2019. Un èxit que recorda el fenomen de Novarama del 2009 amb *Invizimals*, llavors amb Sony com a coproductora.

Killsquad, de Novarama.

Del 2021 posem en relleu *Aragami 2*, de Lince Works, seqüela del títol original del 2016, llançat el setembre de 2021 per a PC, PS3, PS4, Xbox, Series X|S i Xbox One. També és del 2021 *Narita Boy*, primer títol de l'estudi català Studio Koba. Un videojoc premiat amb referències de la cultura pop i que Microsoft ha decidit

incorporar al catàleg de la seva plataforma Xbox Game Pass.

Narita Boy, de Koba

Jugar en català

La presència del català en els videojocs és creixent en els darrers anys. Des del mític llançament el 2011 de *Les aventures de Tintín: el secret de l'Unicorn*, de la filial a Sant Cugat de la multinacional Ubisoft per a Nintendo 3DS, la disponibilitat del català com a llengua de joc ha anat augmentant. En els videojocs de producció catalana, les darreres dades del 2020 indiquen que l'anglès és present en un 98 % dels jocs, el castellà en

un 92 %, l'alemany en un 71 %, i el català, en setena posició, en el 54 % dels jocs produïts, al mateix nivell que el rus i just pel damunt del xinès. El videojoc en català, com a llengua de producció o com a llengua disponible, per tant, encara té camí per recórrer.

Jugar/viure en el metavers

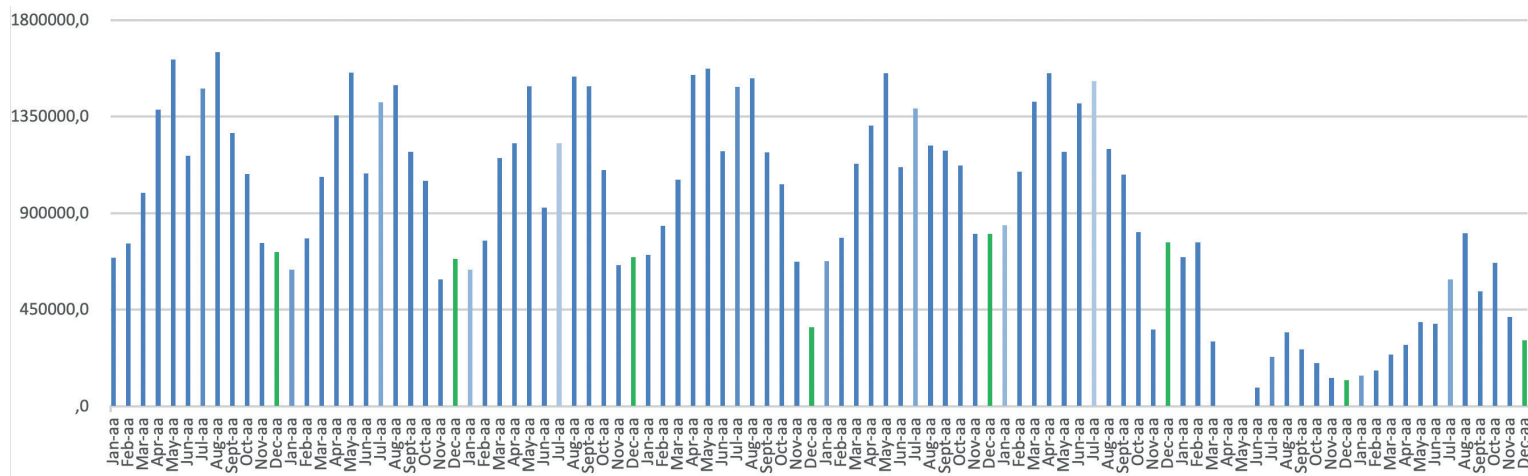
Un àmbit com el dels videojocs, immers en el desenvolupament de la cultura digital, apunta a diverses línies amb vista al futur que serien, segons el periodista Hal Koss, la realitat virtual, la realitat augmentada, la intel·ligència artificial, els jocs al núvol, els gràfics d'alta qualitat i el metavers. Aquest darrer concepte prové del llibre *Snow Crash*, de Neal Stephenson, del 1992, i s'entén com un regne virtual paral·lel on viure una segona vida i en què es combinaran realitat virtual i realitat augmentada.

MUSEUS

Evolució mensual de visitants a museus i espais patrimonials de Catalunya, 2014-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

BARRA VERDA: MES DE DESEMBRE

Una ullada a les dades de visitants als museus per mesos mostra com a moment àlgid el període de primavera-estiu. També es plasma el sotrac del confinament del 2020 i la recuperació progressiva de visitants, que no arriba als nivells prepanidèmics.

Si entre el 2014 i el 2019 teníem una afluència aproximada de 13 milions de visitants anuals, el 2020 va caure a poc més de 3 milions, i el 2021, a uns 5 milions.

Els museus amb més afluència de visitants el 2021 són:

- CosmoCaixa Barcelona
- Museu d'Història de Tarragona
- Teatre-Museu Dalí
- CaixaForum Barcelona
- Museu del Futbol Club Barcelona
- El Born Centre Cultural
- MNAC – Museu Nacional d'Art de Catalunya
- MUHBA – Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona
- Museu Picasso
- Museu de Ciències Naturals de Barcelona

El CosmoCaixa va ser la primera opció del públic durant molts mesos d'aquest darrer any, però l'estiu és especialment favorable al Museu del Futbol Club

Barcelona i al Teatre-Museu Dalí (aquest darrer va més que doblar el nombre de visitants amb relació al 2020). També va doblar el nombre de visitants el Museu d'Història de Tarragona, especialment per l'obertura de quatre espais patrimonials el mes de novembre de 2021.

III. Tendències

Som conscients que vivim en la incertesa. Tot i això, pel que fa al consum cultural, el coneixement que ens proporcionen les dades i l'observació de la realitat ens permeten apuntar tres tendències bàsiques amb vista al futur proper:

■ **Acceleració de la digitalització.** La digitalització és un procés que s'ha intensificat aquests dos darrers anys de pandèmia. Pràctiques com el VOD s'ha de veure com encaixen en els hàbits de consum (i és un repte registrar-les per l'opacitat de les plataformes), però sembla que anem cap a una hibridació del món presencial i el digital que es modula segons el tipus de pràctica cultural (no és el mateix el teatre que el cinema, etc.) i que s'inscriu, segons el filòsof Byung-Chul Han, en la transició de l'era de les coses a l'era de la intangibilitat, de les no-coses.

■ **Més presència de les dones.** S'està aconseguint, i cal continuar en aquest camí, més pes de les dones en les direccions dels projectes i en les categories tècniques, i més pes en les històries i en les mirades. Com diu Carla Simón, "si som la meitat de la societat, hem de poder explicar la meitat de les històries". El tema de la interseccionalitat (de gènere, de classe, de raça, etc.) cada cop és més urgent, ja que les opressions i les resistències estan relacionades entre si.

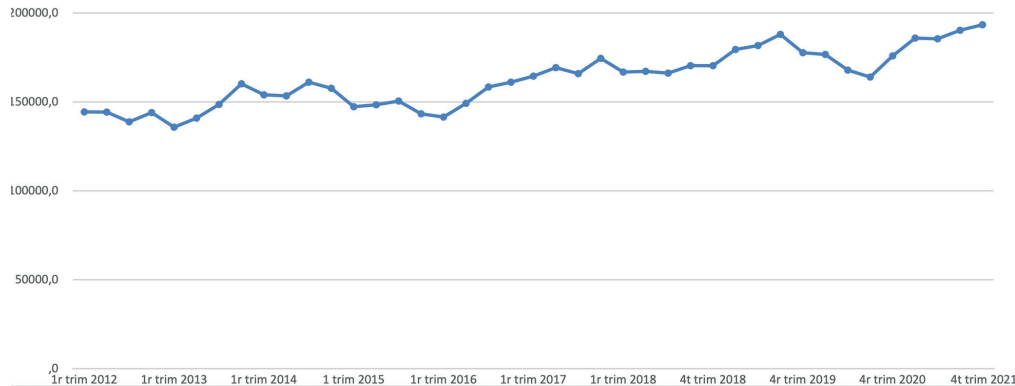
■ **Polarització de les produccions.** En aquests anys s'ha anat accentuant la diferència entre les grans produccions i les produccions petites, en detriment del format mitjà. La pèrdua de sales com la Muntaner en seria un exemple. Per això, en principi és una bona notícia el (re)naixement d'empreses mitjanes com l'editorial Navona en l'àmbit del llibre.

Però també cal continuar ajudant els projectes i les empreses petites perquè guanyin múscul sense perdre independència i puguin viure de les seves propostes, com, per exemple, les que oferien la Sala Hiroshima en arts escèniques, el cinema català d'autor o les petites editorials independents, i que ens permeten gaudir d'un ecosistema cultural eclèctic, ric i plural.

IV. L'ocupació cultural

Evolució mensual de la facturació de la venda de videojocs a Catalunya, 2012-2021

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de GFK

En 10 anys, l'ocupació cultural a Catalunya, caracteritzada en part per la intermitència, ha passat de 144.500 treballadors el primer trimestre del 2012 a 193.500 el quart trimestre del 2021. També s'ha guanyat pes amb relació al total de la població ocupada: d'un 4,7 % a un 5,5 %.

Tot i la tendència general de creixement, es detecta un descens d'ocupats durant l'any pandèmic del 2020, que es va recuperar l'any 2021, especialment el quart trimestre.

Nota metodològica

En aquest informe, com en l'informe mensual XCat, hem treballat amb les dades del territori Catalunya que tenim disponibles i amb les dades de Barcelona i de tot l'Estat quan no tenim el territori Catalunya. Concretament:

Dades per al territori Catalunya:

- Cinema (Comscore, per la immediatesa de les dades, amb el complement de les dades d'exhibició de l'ICEC; per al VOD encarreguem un informe complementari a GfK)
- Llibre físic (GfK, amb el complement de la font Librired)
- Música física (GfK)
- Videojocs físics (GfK; per als videojocs digitals a Catalunya encarreguem un informe complementari a GfK)
- Museus (Direcció General de Patrimoni Cultural)

Dades per al territori Barcelona:

- Arts Escèniques (ADETCA, per la immediatesa de les dades, amb el complement de l'“Estadística d'arts escèniques. Sales de teatre, dansa i circ” del Departament de Cultura, d'abast Catalunya)

Dades per al territori Estat:

- Llibre digital (GfK)
- Música digital i streaming (GfK)

L'XCat és una eina interna del Departament de Cultura de seguiment mensual del consum cultural a Catalunya des del 2012.

L'Observatori de les Empreses Culturals (<https://icec.gencat.cat/ca/observatori>) és una eina interactiva allotjada al web de l'ICEC sobre les empreses i el consum cultural a Catalunya des del 2010, amb periodicitat anual.

Us convidem a fer-nos arribar els suggeriments i les observacions que considereu oportuns sobre l'XCat o sobre l'Observatori de les Empreses Culturals a estudis.icec@gencat.cat.

Institut Català de les Empreses Culturals

Passatge de la Banca, 1-3

08002 Barcelona

Telèfon: 93 316 27 70

icec.cultura@gencat.cat

<http://icec.gencat.cat>